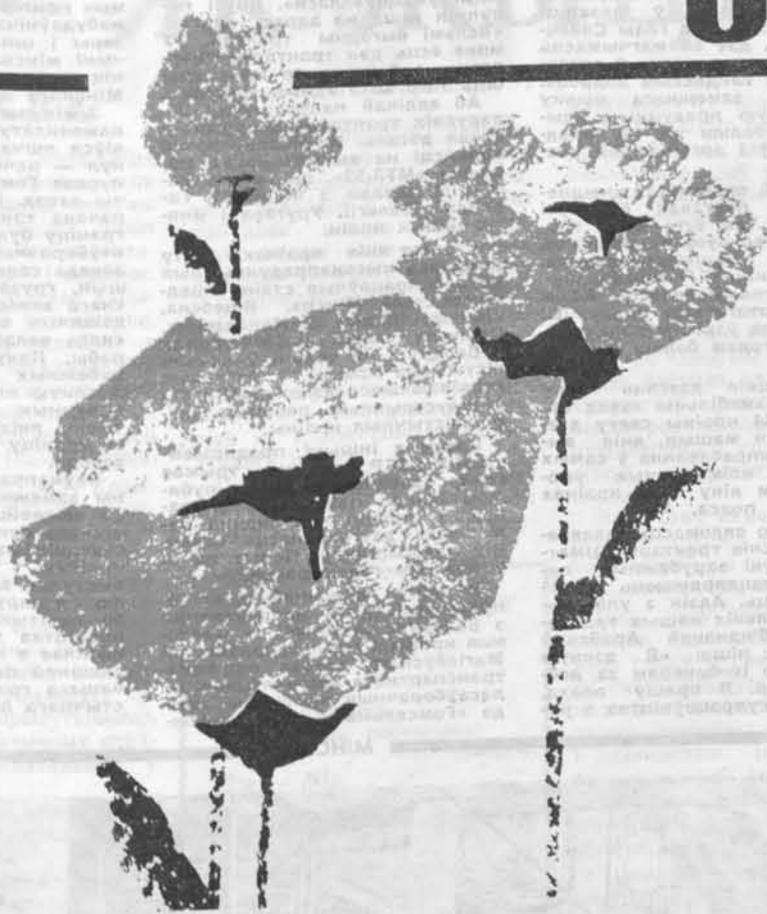

Голас Радзімы

ВЫДААНЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ
СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ

№ 18 (873) Красавік 1965 г.
Год выдання 10-ы
Цана 2 кап.

М і р П р а ц а М а й

МАЙСКІЯ чырвоныя сцягі калышучца над намі. Яны як кветкі вясны, нашай радасці, першамайскага свята, наўкруг пурпуробалонах. На вежах. На балконах. На плошчах. На Ленінскім праспекце.

Рухаюцца калоны па вуліцах сталіцы. Над Мінскам мы праносім сцягі Першамая. Сцягі Беларускай Рэспублікі. Сцягі нашай Вялікай Дзяржавы... Чырвань. Зелень. Золата...

Гэтым часам, як мы нясем іх і ганарымся, у Маскве, на Краснай плошчы таксама шумяць барвовыя палотнішчы. Калышучца... Іх нясуць масквічы.

А ў Кіеве—па Крашчаціку. У Вільнюсе— па вуліцы Леніна.

Ідуць дэманстранты. Нясуць сцягі. Браты.

...На Краснай плошчы, за

Крамлёўскай сцяной, над купалападобным будынкам вярхоўнай улады ўзняўся ў неба чырвонакрылы магутны дзяржаўны сцяг. На ім серп і молат. Залатая зорка. Гэта адзіны сцяг нашай дзяржавы—СССР.

Вунь ён—над Домам Урада.

Вось—над домам ЦК КПБ.

Вось—у руках мінчан. Моцна сціскае яго дзрука рука рабочага, рука студэнта, рука вучонага. Яго нясуць камуністы, камсамольцы, дзеці-ленінцы.

Ён—як сімвал нашай баявой перамогі.

Ён—як сімвал нашай працоўнай славы.

Ён нараджаўся на дружных маёўках і на крывавых барыкадах больш за паўвека таму назад. З ім нашы дзяды і бацькі ішлі на штурм Зімняга. На штурм Кранштата.

Пад гэтым сцягам, абпаленым, прастрэленым у баях, нашы бацькі і браты ішлі ў атаку на фашыстаў... Падаў пер-

шы, пярэдні баец... Браў другі... І са сцягам наперад! Каб данесці яго да Берліна!

Пад гэтым сцягам змагаліся нашы беларускія партызаны. Савецкія людзі, рызыкаючы сваім жыццём, ратавалі гэты сцяг ад варожага вока. Узнімалі над дахам у чорныя дні акупацыі.

У Мінску, у Музеі Вялікай Айчыннай вайны, сярод баявых рэліквій мужнасці і славы вісяць сцягі, якія належаць гісторыі. Армейскія сцягі. Партызанскія сцягі. Там ёсць штандар 56 стралковай Маскоўскай дывізіі, якая, сцякаючы крывёй, адбівала ворага ад беларускай зямлі ў першыя дні нашэсця. Геройскай смерцю палеглі яе стралкі. А ён, штандар, уручаны байцам яшчэ ў грамадзянскую вайну М. В. Фрунзе, застаўся жывы!... Яго выратавалі нашы партызаны, камсамольцы.

Бо сцяг наш—бессмяротны, як імя бессмяротнага Леніна—

вялікага правядыра і настаўніка, заснавальніка нашай партыі і дзяржавы. На сцягу серп і молат—сімвал яднання рабочых і сялян, сімвал працоўных перамог.

Наш сцяг свеціцца на самым відным месцы ў кожнай установе. Там, дзе змагаюцца за званне камуністычнай брыгады.

Сцяг наш—ордан, узнагарода мільёнам савецкіх людзей. За пабудову Волжскай ГЭС. Брацкай ГЭС. За Салігорск. За Нафтабуд.

Савецкія рабочыя і вучоныя, нашы касманаўты высока ўзнялі яго, сцяг сацыялістычнай дзяржавы. Ды так высока, што сімвал сцяга—вымпел з сярпом і молатам—дасягнуў Месяца. І ляжыць там, чакае нас... Так моцна трымаюць першыństwo ў космасе, што нашы лётчыкі-касманаўты ужо вольна могуць выйсці з карабля, каб прывітаць рукою калісьці недасяжную і неабсяжную сусветную прастору. А на ка-

раблях іх, як сімвал дзяржавы,—ляціканцовая зорка.

А колькі разоў ўзняўся ён, дзяржаўны сцяг, на флагшток міжнародных сустрэч за мяжою! На форумах маладосці і спорту! На сустрэчах дужэйшых! У Мельбурне... У Токіо...

Суайчыннікі! Першае мая—дзень міжнароднай салідарнасці працоўных усяго свету. У гэты святочны дзень мы ведаем, як ты ўсім сэрцам з чыстым сумленнем ганарышся нашым сцягам, сцягам савецкай Бацькаўшчыны.

З ім мы дасягнулі слаўнага сёння. З ім мы тут, у Мінску, упэўнена, непакісным, цвёрдым крокам ідзем наперад.

Навокал пурпуровыя ветразі.

Ва ўсіх першамайскія ўсмешкі.

На нашых радасных вуснах чытай:

— СССР!

Іван ГРАМОВІЧ.

СА СВЯТАМ, ДАРАГІЯ ЗЕМЛЯКІ!

МАСКВА

Рашэннем журы маскоўскага аддзялення Саюза журналістаў СССР карэспандэнту «Известий» па краінах Афрыкі М. Халову прысуджана прэмія імя Вароўскага за лепшую работу ў галіне міжнароднай журналістыкі за 1964 год.

ЛІДА

Рабочыя, інжынеры, тэхнікі малочна-кансервавага завода з пачатку года выпусцілі дадаткова да плана больш за 25 тон сухога малака, 10 тон сметанковага масла і 115 тон цэльнамалочнай прадукцыі. Выдатна працуе ў гэтыя дні і калектыў камбіната харчовых канцэнтратаў. У гэтым годзе ён даў ужо звыш задання на 130 тысяч рублёў рознай прадукцыі. Ад зніжэння сабекошту вырабаў атрымана каля 40 тысяч рублёў эканоміі.

ЖАБІНКА

Жабінкаўскі цукровы завод — адзін з буйнейшых у краіне. Кожныя суткі ён можа перапрацоўваць трыццаць тысяч цэнтнераў буракоў. Прадпрыемства аснашчана дасканальным сучасным абсталяваннем. Увесь вытворчы працэс на заводзе — ад разгрузкі аўтамашын і вагонаў да падачы мяшкоў з цукрам на склад гатовай прадукцыі — поўнасьцю механізаваны.

На здымку: у цэху ўпакоўкі цукру.

Фота В. Германа.

ВІЦЕБСК

Торфабрыкетны завод-аўтамат магутнасцю 35 тысяч тон паліва ў год здадзён у эксплуатацыю ў вобласці. Усе працэсы выконваюцца на заводзе механізмамі.

РЭЧЫЦА

На Рэчыцкім месцанараджэнні Беларускай нафты вядуцца будаўнічыя і мантажныя работы па ўкладцы нафтаправодаў паміж дзёчымі шчылінамі і нафтапроводам «Дружба», узводзяцца рэзервуары і ўстаноўкі для падачы нафты.

Фота Ч. Мезіна.

БРЭСТ

Амаль круглы год забяспечвае гароднінай сталовыя і рэстараны Брэста падсобная гаспадарка «Бярозаўка». Раннія гатункі іх вырощваюць у цяплицы, якую абслугоўвае ўсяго адзін чалавек. У бягучым годзе плануецца атрымаць тут

каля дзсяці тон рознай гародніны.

На здымку: работніца гаспадаркі Анна Бядун рыхтуе да адпраўкі чарговую партыю свежых агуркоў.

Фота Г. Васільева.

Экспартуе Беларусь

Гіганцкі скачок, які зрабіла наша рэспубліка ў развіцці сваёй індустрыі за гады Савецкай улады, дае ёй магчымасць займаць важнае месца ў агульнасаюзным гандлёвым абароце. Цяпер для замежнага рынку прамысловую прадукцыю вырабляюць больш як 140 прадпрыемстваў і арганізацый рэспублікі.

Выдатнай прыкметай знешнегандлёвых паставак Беларусі з'яўляецца тое, што наша рэспубліка ў асноўным вывозіць вырабы машынабудавання, электратэхнічнай і прыборабудунай прамысловасці. Аб'ём паставак гэтага віду прадукцыі ў 1964 годзе ўзрос у параўнанні з 1958 годам больш чым у два разы.

За апошнія дзсяць гадоў Мінскі аўтамабільны завод адправіў у 44 краіны свету дзсяткі тысяч машын, якія вытрымалі выпрабаванне ў самых складаных кліматычных умовах, у тым ліку і ў краінах трапічнага пояса.

Шырокую вядомасць заваявалі і беларускія трактары. Шматлікія водгукі замежных пакупнікоў пацвярджаюць іх добрую якасць. Адзін з уладальнікаў некалькіх нашых трактараў у Аб'яднанай Арабскай Рэспубліцы піша: «Я дзякую заводу, яго інжынерам за добры трактар. Я прашу алаха, каб наша супрацоўніцтва з ру-

сімі ўмацоўвалася». Другі пакупнік піша на адрас завода: «Вельмі выгадны трактар. У мяне ёсць два трактары «Фардзон», але імі я не магу зрабіць таго, што адным мінскім». Аб вялікай папулярнасці беларускіх трактараў сведчыць і такая дэталі. Не паспеў завод перайсці на выпуск новай машыны «МТЗ-52», як на яго паступілі заказы з Францыі, Галандыі, Бельгіі, Уругвая і многіх іншых краін.

У шмат якіх краінах свету працуюць высокапрадукцыйныя металаапрацоўчыя станкі прадпрыемстваў Мінска, Віцебска, Гомеля, Оршы і Маладзечна. Прычым станкі пастаўляюцца з Беларусі не толькі ў сацыялістычныя краіны і маладыя развіваючыся дзяржавы, але і ў індустрыяльна развітыя капіталістычныя краіны.

Разам з іншымі прадпрыемствамі СССР высока трымае гонар савецкай маркі за рубяжом Мінскі падшыпнікавы завод. У апошні час значна павысілася даўгавечнасць савецкіх падшыпнікаў. Попыт на іх з кожным годам расце.

У ліку машынабудунай прадукцыі, якая адпраўляецца з Беларусі за мяжу, — маставыя краны і маслаапраўшчыні Магілёўскага завода пад'ёмна-транспартнага абсталявання, сіласаборачныя камбайны завода «Гомсельмаш», цэнтрабег-

ныя помпы Бабруйскага машынабудунага завода, бульдозеры і шматкаўшавыя пагрузчыкі мінскага завода «Ударнік», матацыклы і веласіпеды Мінскага мотавелазавода.

З мінулага года ў экспартнай наменклатуры рэспублікі з'явіўся яшчэ адзін важны артыкул — рачныя судны, якія выпускае Гомельскі суднабудуны завод. Беларусь упершыню пачала таксама пастаўляць за граніцу бульбакіпалкі і бацвінаеборачныя машыны Лідскага завода сельскагаспадарчых машын, грузавыя ліфты магілёўскага завода «Стромашына», дзіцячыя веласіпеды Гродзенскага велазавода і іншыя вырабы. Пакупнікі з многіх зарубешных краін адзначаюць высокую якасць арыгінальных ручных гадзіннікаў, сотні тысяч якіх адпраўляе штогод за граніцу Мінскі гадзіннікавы завод.

Раўнапраўны і ўзаемавыгадны замежны гандаль з'яўляецца важнейшай формай эканамічнага супрацоўніцтва паміж савецкімі рэспублікамі і іншымі краінамі. Беларусь нязменна выступае за расшырэнне гандлю з зарубешнымі краінамі, палітыка дружбы і супрацоўніцтва з іншымі народамі вынікае з прынцыпаў савецкай знешняй палітыкі, з прыроды нашага грамадскага сацыялістычнага ладу.

П. СУДАКОУ.

МІНСК

На галоўным зборачным канвееры Мінскага аўтамабільнага завода.

Фота І. Змітровіча.

МІНСК

Працоўныя Беларусі адзначылі 20-ю гадавіну падпісання Дагавору аб дружбе, узаемнай дапамозе і пасляваенным супрацоўніцтве паміж Савецкім Саюзам і Польскай Народнай Рэспублікай. У Мінску, у палацы культуры прафсаюзаў, адбыўся ўрачысты вечар савецка-польскай дружбы.

Адкрываючы вечар, сакратар Мінскага гарадскога камі-

тэта КПБ Л. Мятліцкі гарача вітаў польскіх гасцей, а ў іх асобе і ўсіх працоўных Польскай Народнай Рэспублікі, з 20-й гадавінай падпісання Дагавору. Ён пажадаў польскаму народу новых поспехаў у развіцці эканомікі, навукі, культуры. Аркестр выканаў дзяржаўныя гімны ПНР, СССР і БССР. У заключэнне адбыўся канцэрт.

МЯДЗЕЛЬ

Пасля доўгіх пошукаў з глыбіні 375 метраў на Беразе возера Нарач забіў фантаст. Цялебнай мінеральнай вады. Па сваім саставе вада гэтай шчыльна падобна на ваду «Трускаўца-1». У літры канцэнтруецца 6—8 грамаў солі. Яшчэ вышэй канцэнтрацыя соляў другой цялебнай шчыльнасці, ваду з якой будуць здабываць з глыбіні ў 416 метраў.

ЗА ДРУЖБУ З САВЕЦКІМ САЮЗАМ

БОН НЕРВУЕЦА

РЭЗАЛЮЦЫЯ ПАСТАЯННАГА КАМІТЭТА УСНП

14-Я ПАГУОШСКАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ

СУДНА ДЛЯ СССР

ПЕРШЫЯ ГРУЗЫ

ПАМЯЦІ ТЭЛЬМАНА

ТОКІО. У сталіцы Японіі адбыўся ўстаноўчы з'езд Таварыства японска-савецкай дружбы. «Умацоўваць дружбу і палітычнае ўзаемаразуменне паміж Японіяй і СССР, расшыраць абмен паміж народамі дзвюх краін у галіне навукі, культуры і эканомікі» — такія задачы ставіць перад сабой Таварыства.

Стварэнне гэтага таварыства з'яўляецца сведчаннем узрастаючай цікавасці японскага народа да жыцця свайго вялікага суседа, гаварыў, выступаючы на з'ездзе, дэпутат парламента ад сацыялістычнай партыі Сіцэра Манумота, выбраны старшынёй праўлення таварыства.

ЖЭНЕВА. Закончыла работу 21-я сесія Камісіі ААН па правах чалавека. Цэнтральным пытаннем гэтай сесіі з'явілася пытанне аб пакаранні ваенных злачынцаў.

Камісія аднагалосна прыняла рэзалюцыю, у якой гаворыцца, што няма і не можа быць «тэрміну даўнасці» ў адносінах ваенных злачынстваў, што ні адзін ваенны злачынца не павінен пазбегнуць лавы падсудных, дзе ён ні знаходзіўся і калі ён ні быў выяўлены. Гэта рэзалюцыя з'яўляецца сур'ёзным укладам у справу барацьбы супраць рэваншызму і неафашызму. У колах Палаца нацый стала вядома, што яна выклікала незадаволенасць Бона, які яўна разлічваў на іншы абарот справы.

ПЕКІН. Пастаянны камітэт Усекітайскага сходу народных прадстаўнікоў КНР прыняў рэзалюцыю, у якой гаворыцца, што «Кітай і ў далейшым зробіць усё, што ў яго сілах, каб аказаць рашучую і безагаворачную падтрымку в'етнамскаму народу, які вядзе патрыятычную справядлівую барацьбу супраць амерыканскага імперыялізму». Гэта рэзалюцыя прынята ў адказ на зварот нядаўняй сесіі Нацыянальнага сходу ДРВ да парламентаў усіх краін.

РЫМ. У Венецыі закончылася 14-я Пагуошская канферэнцыя, у якой прынялі ўдзел 87 відных вучоных з 20 краін свету. Удзельнікі канферэнцыі прынялі рад важных дакументаў, якія датычацца сучаснага міжнароднага становішча.

У «Заяве па В'етнаму» ўказваецца, што «удзельнікі 14-й Пагуошскай канферэнцыі лічаць, што расшырэнне ваенных дзеянняў у Паўднёва-Усходняй Азіі, якое адбываецца ў цяперашні час, пагражае міру ва ўсім свеце і павялічвае пакуты в'етнамскага народа».

У другім дакуменце канферэнцыі — «Заяве аб прымяненні газу» — вучоныя рэзка асудзілі «вайну з ужываннем газу ў любой частцы зямнога шара».

ШТРАЛЬЗУНД. Са стапелей верфі «Фольксверфт» (ГДР) спушчана на ваду рыбалоўны траўлер «Тропик». Гэта — 50-е судна такога тыпу, якое будзецца па заказе Савецкага Саюза. У гэтым годзе ў адпаведнасці з пагадненнем паміж СССР і ГДР калектыў «Фольксверфт» пабудуе для савецкага флоту яшчэ 22 траўлеры.

МАГАДЗІША. У самалійскі порт Бербера прыбыў савецкі параход «Абагурлес». Судна даставіла ў Самалі першую партыю грузаў, прызначаных для будаўніцтва сучаснага глыбокаводнага порта, які ўзводзіцца з дапамогай Савецкага Саюза.

БЕРЛІН. Прадстаўнікі грамадскай Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі адзначылі 79-ю гадавіну з дня нараджэння сына нямецкага народа і кіраўніка нямецкага рабочага класа. Урачыстая цырымонія, прысвечаная яго памяці, адбылася ў населеным пункце Цыгенхальс, паблізу Берліна, у пам'яшканні, дзе ў лютым 1933 года ЦК Кампартыі Германіі сабраўся на сваё апошняе пасяджэнне.

ЛЕНИН ВЕЧНЫ, ЯК ЖЫЦЦЁ

МАСКВА

Неўміручыя ідэі Уладзіміра Ільіча пераможна крочаць па планеце, заваёваючы розумы і сэрцы мільянаў людзей. Ленін вечны, як жыццё. Яго імя стала сцягам барацьбы і перамогі.

22 красавіка ў Маскве адбылося ўрачыстае пасяджэнне, прысвечанае 95-й гадавіне з дня нараджэння заснавальніка і правадыра Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы, настаўніка працоўных усяго свету Уладзіміра Ільіча Леніна.

5 гадзін вечара. Залу Крамлёўскага Палаца з'ездаў запуюлі перадавікі прамысловых прадпрыемстваў сталіцы, працаўнікі калгасных і саўгасных палёў Падмаскоўя, дзеячы навукі і культуры, воіны Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту, прадстаўнікі партыйных, савецкіх і грамадскіх арганізацый. Тут прысутнічаюць кіраўнікі дыпламатычных прадстаўніцтваў, акрэдытаваных у СССР.

Над сцэнай — вялікі партрэт У. І. Леніна, ярка ззяюць даты «1870—1965».

Урачыстае пасяджэнне адкрывае Першы сакратар Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза Л. І. Брэжнеў.

Ен гаворыць: Дарагія таварышы! 95 гадоў назад у рускім горадзе на Волзе нарадзіўся чалавек, думкі і справы якога палкалі глыбокі адбітак на ўвесь ход гістарычнага развіцця нашай эпохі.

Уладзімір Ільіч Ленін — адзін з найвялікшых рэвалюцыйных мысліцеляў, якіх вылучыла чалавецтва на працягу ўсёй сваёй гісторыі. Геніяльны прадаўжальнік справы Маркса і Энгельса, ён развіў, канкрэтызаваў і ўзбагаціў тэорыю навуковага камунізму ў той адказны перыяд, калі надшоў час рашучай рэвалюцыйнай бітвы пралетарыяту за вызваленне ад капіталістычнага прыгнёту, за пабудову новага грамадскага парадку.

Уладзімір Ільіч Ленін выкаваў самую вострую, самую непераможную зброю рэвалюцыі — нашу слаўную Камуністычную партыю, якую сам ён акрэсліў як розум, гонар і сумленне нашай эпохі.

Вялікаму рэвалюцыйнаму тэарэтыку выпала велізарнае шчасце стаць на практыцы правадыром першай у свеце пераможнага сацыялістычнага рэвалюцыі.

Чалавеку, які ўсе свае сілы аддаваў барацьбе за разбурэнне ненавіснай дзяржавы эксплуатацыйнага прыгнёту, давялося стаць кіраўніком першай у свеце свабоднай дзяр-

жавы пераможных рабочых і сялян.

Ленін быў першым геніяльным архітэктарам сацыялізма. Пад яго непасрэдным кіраўніцтвам пачалася ў нашай краіне пабудова новага грамадства. Выконваючы яго заветы, прытрымліваючыся яго планаў і прадвызначэнняў, кіруючыся неўміручымі ідэямі Леніна, наша Камуністычная партыя, наш вялікі савецкі народ вырашылі задачу сусветна-гістарычнага значэння — пабудавалі сацыялізм на адной шостаі сацыяльна-эканамічнай ступені развіцця.

Пад сцягам Леніна савецкі народ перамог у рашучай сутычцы з ударнымі сіламі су-

Ідэі Леніна, само імя Леніна натхняюць на гераічныя подзвігі бясстрашных байцоў вялікай арміі свабоды, якія праліваюць сёння сваю кроў у зацятай барацьбе з каланізатарамі, з імперыялістычнымі агрэсарамі за нацыянальнае вызваленне, за сваю свабоду, за новае жыццё.

Вярнасьць вучэнню Леніна — гэта тая непахісная аснова, якая аб'ядноўвае, згуртоўвае, вядзе наперад вялікую армію камуністаў усяго свету ў іх вышэйшай барацьбе за поўную перамогу справы сацыялізма і камунізму на нашай планеце.

Вось чаму няма на свеце імя больш дарагога сэрцам мільянаў людзей на зямлі, чым імя Уладзіміра Ільіча Леніна.

Вось чаму дзень яго нараджэння, дзень памяці У. І. Леніна разам з савецкімі людзьмі святкуюць усе, каму ненавісны прыгнёчэнне, эксплуатацыя, зверствы каланізатараў і злачынствы імперыялістычных агрэсараў, усе, каму дарагая справа свабоды, міру і шчасця народаў, усе сумленныя людзі на зямлі.

Дазвольце, таварышы, урачыстае пасяджэнне, прысвечанае 95-й гадавіне з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна, аб'явіць адкрытым.

Пад скляпеннямі залы гучыць Гімн Савецкага Саюза.

З дакладам «Ленінізм — навуковая аснова палітыкі партыі» выступае кандыдат у члены Прэзідыума ЦК КПСС, сакратар ЦК КПСС П. Н. Дзёмічаў.

Дакладчык гаворыць, што ленінізм быў і застаецца дэбютам міжнароднага рабочага класа і ўсяго прагрэсіўнага чалавецтва. Наша партыя, паслядоўна працягваючы справу Леніна, ніколі не лічыла сябе адзінай наследніцай яго вялікага вучэння. Нас глыбока радуе, што ўсё новыя краіны і народы будуць сваё жыццё па Леніну. Гэта ў велізарнай ступені расшырае маштабы прымянення ідэй і прынцыпаў ленінізму, узбагачае яго тэорыю і практыку.

Нас, камуністаў, гаворыць у заключэнне дакладчык, нападуняе глыбокай гордасцю ўсведамленне таго, што ідэі Леніна,

Максім ТАНК

*У свет цудоўны
Усім дзверы расчынены
насцезь,*

*Дзе — Мір,
Праца, Роўнасць.*

*Свабоды,
Братэрства,
Шчасце.*

*Нясём мы нястомна
Праз штормы дарогай
вяснянай*

*Шэсць гэтых чырвоных,
Шэсць запаведзяў камунізма.*

*І так яны ў сэрцах
Гараць, палымнеючы, ясна,
Нібыта на свеце
Пабольшала сонцаў
нязгасных.*

светнага імперыялізму ў гады Вялікай Айчыннай вайны, адстаўшы галоўную спадчыну Леніна — заваёвы Кастрычніка.

Ідучы па шляху, намечаным Леніным, узяўся наш народ пад кіраўніцтвам сваёй Камуністычнай партыі за ажыццяўленне грандыёзнай задачы камуністычнага будаўніцтва.

Пад сцягам Леніна, натхняемы вялікай ленінскай ідэяй, ажыццявілі сацыялістычную рэвалюцыю народы многіх краін Еўропы і Азіі, і, такім чынам, на зямлі ўзнікла магутная садружнасць сацыялістычных дзяржаў.

Святлом ленінскай думкі азароны перамогі рэвалюцыйнай Кубы — першага фарпоста сацыялізма на Заходнім паўшар'і.

У неўміручым вучэнні Леніна шукаюць сёння парад і кіраўніцтва народы многіх краін Афрыкі, якія скінулі ярмо каланіялізму і пракладаюць сабе шлях да новага жыцця.

пераадоўваючы ўсе перашкоды на сваім шляху, пераможна распаўсюджаюцца па нашай планеце.

Пасля даклада таварыш Л. І. Брэжнеў аб'яўляе ўрачыстае пасяджэнне закрытым. Прысутныя з натхненнем спяваюць партыйны гімн «Інтэрнацыянал».

МІНСК

Імя вялікага Леніна бясконца дарагое працоўным усяго свету. Ідэі і справы Уладзіміра Ільіча дашчэнту ўзрушылі стары свет і асвіцілі чалавецтва шлях у будучыню. Жыццёвы подзвіг Леніна служыць натхняючым прыкладам для ўсіх барацьбітоў за справу рабочага класа, за перамогу камунізма.

Камуністычная партыя Савецкага Саюза, кіруючыся марксізмам-ленінізмам, вядзе маркізму курсам да камунізма.

У дружнай сям'і брацкіх народаў усё новых і новых паспехаў у развіцці эканомікі і культуры дабіваюцца працоўныя Беларусі. Расце яе індустрыяльная магутнасць, умацоўваецца сельская гаспадарка, развіваецца культура.

Працоўныя Беларускай ССР разам з усім савецкім народам урачыста адзначылі 95-ю гадавіну з дня нараджэння стваральніка Камуністычнай партыі, заснавальніка Савецкай сацыялістычнай дзяржавы, любімага правадыра і настаўніка працоўных усяго свету У. І. Леніна.

У святочным убранні Дзяржаўны тэатр оперы і балета. Глядзельную залу запуюлі рабочыя і служачыя, партыйныя, савецкія, прафсаюзныя і камсамольскія работнікі, дзеячы навукі і культуры.

У глыбіні сцэны ў жывых кветках скульптурны партрэт У. І. Леніна. Ля баявых сцягоў — ганаровая варта.

Урачыстае пасяджэнне, прысвечанае 95-й гадавіне з дня нараджэння У. І. Леніна, адкрывае першы сакратар Мінскага гаркома партыі Л. П. Мятліцкі. Аркестр выконвае дзяржаўныя гімны СССР і БССР.

З вялікім уздымам выбіраецца ганаровы прэзідыум у складзе Прэзідыума ЦК КПСС.

З дакладам «95 гадоў з дня нараджэння У. І. Леніна» выступае сакратар ЦК КП Беларусі Д. Ф. Філімонаў.

Урачыстае пасяджэнне аб'яўляецца закрытым. Усе ўстаюць і спяваюць «Інтэрнацыянал».

Поздравление от друзей

Дорогие товарищи!

От имени правления и членов Русского Общественного клуба гор. Сиднея поздравляем вас с международным праздником солидарности трудящихся днем Первого мая!

М. БАЙДИН, П. КОНОНОВ.

СЕГОДНЯ НОМЕР

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Советская страна отмечает Первой. Этому радостному празднику весны, братской солидарности трудящихся всего мира посвящен номер нашей газеты, об этом светлом дне рассказывает на первой странице.

За годы Советской власти белорусская индустрия сделала гигантский шаг вперед. Теперь мы имеем возможность не только удовлетворять собственные потребности в машинах, тракторах, станках и других видах продукции, но и вывозить их на внешний рынок. Равноправная и взаимовыгодная международная торговля — важнейшая форма экономического сотрудничества между Советским Союзом и зарубежными странами. [ЭКСПАРТУЕ БЕЛАРУСЬ].

Известный белорусский писатель, главный редактор издательства «Беларусь» Янка Козека написал для нас статью, посвященную Дню печати — «ДУХОУНЫ НАБЫТАК НАРОДА». До Великой Октябрьской революции за 55 лет было издано всего 133 книжки белорусской художественной литературы и только 19 из них на территории Белоруссии. А в прошлом году в нашей республике издано 1700 книг тиражом свыше 16 миллионов экземпляров. В прошлом же году на тысячу жителей республики приходилось 834 экземпляра газет и журналов. За годы Советской власти в республике вышло 78 книг Янки Купалы общим тиражом 644 тысячи экземпляров, 130 книг Якуба Коласа тиражом около миллиона трехсот тысяч экземпляров. Не один раз переиздавались у нас произведения В. Дунина-Марцинкевича, Ф. Богушевича, Цетки, М. Богдановича, З. Бядули, К. Черного, В. Дубовки и др. На своем родном языке белорусы читают Шекспира, Пушкина, Байрона, Гоголя, Мицкевича, Шевченко, Гейне и многих других классиков мировой литературы. Тысячами тиражами выходят произведения молодых белорусских писателей и поэтов.

По просьбе земляков из ГИРКА Веры Клячко, Максима Шуминских наши корреспонденты поехали в их родные деревни на Копыльщине и написали об этих местах репортаж «МЫ ЕДЕМ НА КОПЫЛЬЩИНУ...». Из Копыля корреспонденты поехали в деревни Лесное, Душево, Велешино. Теперь здесь богатые колхозы, люди живут зажиточно. В колхозе «Пролетарий» (д. Душево), например, рядовой колхозник Николай Киселев за прошлый год получил 1049 рублей, 1442 килограмма зерна, 1704 килограмма картофеля, 1311 килограммов коров для своего скота.

А. Николаюк уже несколько лет живет в Советском Союзе, занимается в советском вузе, и у него сложилось свое впечатление о «русском чуде». Однажды на Ленинском проспекте в Минске он встретился со своим преподавателем И. А. Карабаном, который рассказал ему о себе. После войны Карабан вернулся в родной Минск. Город был почти полностью разрушен. Первые послевоенные годы были тяжелые. Не было жилья. Иван Антонович работал на восстановлении города, а по вечерам ходил на занятия в университет. Таких, как он, тогда были тысячи. Николаюк слушал его и думал о «русском чуде», которое он видел и о котором читал. И он решил, что это вовсе не чудо. Это работа миллионов людей. (Материал печатается на английском языке).

У ЧЫТАЛЬНАЙ ЗАЛЕ ГОМЕЛЬСКОЙ БІБЛІЯТЭКІ ІМЯ УЛ. І. ЛЕНІНА.

Фота Д. Прэса.

МЫ ЕДЗЕМ

ЗВЫЧАЙНЫ—І НЕ З ЛЕПШЫХ

Па дарозе ў калгас «Пралетарый», куды далей вяло нас ваша пісьмо, мы сустрэлі аўтобус. З яго даносіліся песні. Калі мы былі ўжо на месцы, у вёсцы Душава, старшыня калгаса Іосіф Канстанцінавіч Мельшкewіч сказаў нам, што гэта паехалі калгаснікі на новую пастаноўку тэатра імя Янкі Купалы ў Мінск. Такія экскурсіі ў сталіцу наладжваюцца за кошт калгаса 2—3 разы ў месяц.

Гэта быў звычайны суботні вясенні дзень. Мы ішлі па шы-

— Жыву, не тужу. Дом пяціпакаёвы пабудоваў. Зараблю добра. Сына ў людзі вывеў. Аўтамабіль, як бачыце, маю...

...У прасторнай зале клуба моладзь танцавала пад духавы аркестр. У пакоі побач гулялі ў шахматы. Старыя читалі газеты, размаўлялі пра палітыку. У клубе мы ўбачылі і прыгожа аформленую дошку, на якой было напісана: «Яны загінулі за Радзіму». На ёй былі партрэты мужчын, жанчын, юнакоў і дзяўчат, якія выраслі ў вёсках калгаса «Пралетарый» і аддалі сваё жыццё ў барацьбе з ворагам за свабоду і шчасце свайго народа. Вось толькі два прозвішчы, з многіх, якія памятае народ: сястра і брат Плячышчык. З першых дзён вайны пайшлі яны ў партызаны, разам з таварышамі білі з асад гітлераўскіх акупантаў, узрывалі масты, пусквалі пад адхон варажыя эшалоны. Вось чаму такой пашанай карыстаецца маці герояў Надзея Міхайлаўна. Калгас даў ёй добрую пенсію. Яна з'яўляецца ганаровым членам арцелі і карыстаецца прывілеямі: не пложыць за электрычнасць, радыё, бесплатна атрымлівае газеты, часопісы. Такімі правамі карыстаюцца і іншыя ганаровыя калгаснікі арцелі «Пралетарый».

Але вернемся ў залу, дзе на сцэне ўжо выступае калгасны хор:

Ой бярозы, ды сосны,
Партызанскія сёстры...
Вас ніколі ў жыцці не
забыць...

Партызанскія сцэжкі... У гады вайны дзесяткі хлопцаў і дзяўчат хадзілі па іх са зброяй у руках, грамілі нязваных прышэльцаў. А цяпер многія з іх сядзяць у гэтай зале. Бязвусыя хлопцы сталі бацькамі, камандзірамі калгаснай вытворчасці, майстрамі высокіх уладжанняў.

Старшыня калгаса Іосіф Канстанцінавіч у гады вайны таксама быў баявым камандзірам. У цяжкія для нашай краіны дні ён з баямі пакінуў родныя мясціны, каб праз некаторы час вярнуцца назад. Іосіф Канстанцінавіч вызваляў Гомель, Мінск, Варшаву. Вось ужо дванаццаць год, як ён пазнаменна кіруе калгаснай гаспадаркай. Сціплы чалавек, ён не вельмі любіць расказваць пра сябе.

Іосіф Канстанцінавіч з ахвотай называе нам прозвішчы Юзэфы Аляксандраўны Гапчар, лепшай свінаркі арцелі. Гэта яе нядаўна ўрад узнагародзіў ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга за выдатныя поспехі ў працы. Цяпер Юзэфы Аляксандраўна на заслужаным

СУЧАСНАЕ

У той час, калі вы жылі на Капыльшчыне, тут была глухая правінцыя. І вось мы едем у гэту «правінцыю», каб выканаць вашу просьбу і расказаць пра жыццё вашых сваякоў і аднавяскоўцаў на далёкай Радзіме.

Аўтобус з Мінска ў Капыль ідзе чатыры разы ў дзень па двух маршрутах. Людзі заўсёды і на аўтобуснай станцыі горада Капыля. Адсюль праз 15—20 минут ў 57 напрамках адпраўляюцца аўтобусы.

Дарэчы, тут мы і пазнаёміліся са старшынёй райвыканкома Сяргеем Васільевічам Сыравашыным. Ён з цікавасцю прачытаў ваша пісьмо, сказаў аб тым, што за апошнія гады нямала нашых землякоў з Амерыкі, Францыі, Канады і іншых краін наведвалі гэтыя мясціны.

Да рэйсавага аўтобуса, якім нам патрэбна было ехаць да вашых блізкіх у вёсцы Лясное, заставалася дзве гадзіны. І старшыня выканкома прапанаваў паказаць нам Капыль, расказаць пра тую змену, якія адбыліся ў ім за апошнія гады. Маўляў, нашым землякам з Капыльшчыны гэта будзе цікава. Пасярэдзіне вялікай плошчы раскінуўся сквер. ля яго ўваходу — Дошка гонару. На ёй партрэты лепшых людзей раёна: даярак, свінарак, трактарыстаў, будаўнікоў. Сяргей Васільевіч звярнуў нашу ўвагу на партрэт маладой жанчыны. Мы прачыталі подпіс. Зінаіда Яфімаўна Ярмаціцкая, лепшая даярка калгаса «Пралетарый».

— Дарэчы, вам і трэба туды. Калгас «Пралетарый» аб'ядноўвае вёскі Душава, Ржаўка, Печураны, Навасёлкі...

А пакуль мы наведвалі двухпавярховы будынак універмага. Абудак і тканіны, паліто, кашуны, дзіцячыя цацкі, радыёпрыёмнікі, тэлевізары, матыцы — усё гэта для жытараў раёна.

У нашай прысутнасці муж і жонка Іванцовы з вёскі Бабоўня набылі тэлевізар «Беларусь» апошняга выпуску Мінскага

радыёзавода. Калі мы выйшлі на вуліцу, да магазіна падкаціў аўтамабіль з вёскі Коля за пральнай машынай.

Побач з універмагам вялікі гастронам, кандытарскі магазін, а супраць — магазін гаспадарчых тавараў. Недалёка — гасцініца, дзіцячы сад і яслі, рэдакцыя мясцовай газеты, кінатэатр і дом культуры.

Наведалі мы і будынак новай сярэдняй школы. У рэстаране, які размясціўся разам са сталавай у двухпавярховым утульным будынку, было даволі людна. Афіцыянткі хутка разносілі баршчы і беларускія бліны, катлеты, бифштэкс і адбіўныя.

На рэкламных шчытах мы бачылі афішы, якія запрашалі на лекцыі, канцэрты мінскіх і другіх вядомых тэатральных калектываў, на новыя кінафільмы, цыркавыя прадстаўленні.

Агледзеўшы горад, мы адправіліся ў вёску Лясное і хутка былі на месцы.

Новая вуліца ў Капылі.

Васільеўна і яе муж Ігар Аляксандравіч, запрасілі нас у залу. Гаспадыня замітусілася.

— Прабачце. Не чакала гасцей.

Але хоць госці сапраўды былі нечаканымі, пачастунак быў на славу. За сталом гаварылі пра жыццё. Вас успаміналі добрымі словам. Што ж, сваякам вашым нядрэнна жывецца. Ігар працуе электрыкам у саўгасе «Лясное», зарабляе больш як 150 рублёў у месяц. Марыя таксама не адстае ад мужа ў заробку. Так што ў доме поўны дастатак.

Вы, мабыць, памятаеце некалькі сялянскіх хацінак, якія ў той час называліся вёскай Коля. Вось на гэтым балюстым месцы і вырас саўгас «Лясное» з двухпавярховымі дамамі. Тут гаспадарыцца пабудовы саўгаса, сталавая, магазіны, хлебапяркара, дом культуры.

рокай вясковай вуліцы і ледзь паспявалі адказваць на прывітанні святочна апранутых хлопцаў і дзяўчат.

— У суботу ў нас канцэрты заўсёды ў клубе, — растлумачыў старшыня.

Каля аднаго з будынкаў мы затрымаліся. З варот выехаў «Масквіч» і спыніўся каля нас. Адчыніліся дзверцы, і гаспадар машыны запрасіў нас:

— Сядзіце, госцейкі.

— Калгасны механік, майстар на ўсе рукі Васіль Антонавіч Гірко, — пазнаёміў нас старшыня.

Разам паехалі да калгаснага клуба. Даведаўшыся, якія справы прывялі нас у вёску, Васіль Антонавіч сказаў, што ў Злучаных Штатах ён мае брата.

— Ведаеце, тры разы запрашаў брата ў госці, а ён усё не едзе.

Ён крыху памаўчаў, углядаючыся ў дарогу, а потым даў:

Радуюцца вясноваму сонцу.

Хлапчук з жоўтым школьным партфелем правёў нас да аднаго з двухпавярховых дамоў. Дзверы кватэры нам адчыніла невысокая пажылая жанчына. Мы адрэкаментаваліся.

— Заходзьце, заходзьце... Марыя і Ігар хутка прыдуць. Неўзабаве з'явіліся Марыя

ДАЛЯГЛЯДЫ ЗЯЗЮЛІНАЙ ГАРЫ

З незапамятных часоў называецца яна Зязюлінай, гэтая гара — крутая, парослая сіціом, з абамшэлымі камянямі на вяршыні. Зімою аб яе біліся сцюдзёныя ветры, а вясной яе першую абмывалі ад снегу звонкія ручаі. Першая ў ваколіцы яна сустракала сонца летнім ранкам і апошняя праводзіла яго за небасхіл. І толькі туманы, што прыплывалі на чымі з балот, злосна клубіліся ля яе падэшвы, дарэмна спрабуючы дасягнуць вяршыні.

А балота тут было нямеранае, няходжанае. Змейкай вілася сярэд яго купін невялікая рачулка Усяжа, губляючыся ў бяскрынім моры асакі, што сумна шумела пад ветрам.

Але аднойчы на святанні гара прагнулася ад нейкага шуму. То былі новыя гукі, і магутная сіла чулася ў іх. То гулі машыны, уразаючыся ў балота.

...Калі ўзыйсці на Зязюліну гару сёння, убачыш, як на далоні, пасёлак торфапрадпрыемства «Усяжа». Асабліва прыгожа выглядае ён раніцай. Асветленыя першымі промнямі сонца, ярка бялюць двухпавярховыя будынкі на фоне зялёнага сасонніку. Крыху лявей, на водшыбе, завод. Да яго імкліва бягуць па

гравейцы машыны. За заводам нешырокае поле, а потым — чорныя тарфянікі, падзеленыя магістральнымі канавамі на квадраты і прамавугольнікі.

Недзе ўдалечыні глуха застукалі рэйкі. І вось, прарэзліва свіснуўшы, паказалася «кукушка» з ланцужком вагонаў. Яны загрузаны фрэзерам—сухой тарфяной крошкай. Гэта і ёсць сыравіна, з якой на заводзе прасуюць чорныя кавалкі брыкету.

Узвесці паліўнае прадпрыемства на багацейшых залежах торфу меркавалася ў гэтых мясцінах яшчэ да вайны. Але акупацыя перапыніла работы. Вялікі наступ на балота пачаўся ў пасляваенныя гады. Поплеч з прыезджымі працавалі людзі навакольных вёсак: былія фронтавікі, партызаны. Працавалі самааддана, шчыра. І ў 1952 годзе торфабрыкетны завод «Усяжа» даў першыя тоны паліва. Цяпер гэта буйнейшае прадпрыемства паліўнай прамысловасці рэспублікі выпускае кожныя суткі сотні тон высокакаларыйнага брыкету.

Радуюць не толькі працоўныя дасягненні брыкетчыкаў. Прыемна ісці вуліцамі іх добраўпарадкаванага пасёлка. Шумяць скверы, абапал тратураў пра-

цягнуліся рады маладых ліп, клёнаў, бярозак. Вось на адной з вуліц будаўнікі завяршаюць новы трохпавярховы жылы дом... Вось са светлага будынка школы са смехам і гоманам высыпалі на перапынак вучні. Пабраўшыся за ручкі, выйшлі на прагулку малыя з дзіцячага сада.

У прасторным клубе завода — бібліятэка, чытальня, пакой гульняў, бильярдная... У зале, акрамя кінафільмаў, часта можна паглядзець канцэрт. Артысты беларускай сталіцы—жанданыя госці на «Усяжы». Па некалькі спектакляў за апошнія гады паставілі на сцэне клуба Беларускай акадэмічнай тэатр імя Я. Купалы, Рускі драматычны тэатр імя М. Горкага, Тэатр юнага глядача, народныя тэатры горада Барысава, Мінскага аўтазавода. Цікавыя канцэртныя праграмы прывозяць артысты Белдзяржфілармоніі.

...Такія змены апошніх гадоў, што адбыліся на беразе былога непраходнага балота. Такія новыя даягляды Зязюлінай гары — даягляды, якія адкрываюць савецкія людзі, пераўтвараючы свой край.

П. ЛІПАЙ.

НА КАПЫЛЪШЧЫНУ...

СВЯТЛО ІЛЫЧА

У яркім прамістым
Разліве
Красуе вясна
У кумачах,
У сэрцах
Навекі шчаслівых—
Святло Ільіча.
Яно праўдай ленинскай
Свеціць
І шлях асвятляе
Да зор,
Працоўным людзям
Ва ўсім свеце
Адкрыла прастор.
І ласкаю ззяе
Лагоднай
У ясных з прыжмурам
Вацах,
Заўсёды
У сэрцах народных—
Святло Ільіча.

адпачынку. Калгас прызначыў ёй добрую пенсію, дапамог пабудавать новы дом.
А вось яшчэ адна гераіня працы — Ніна Андрэеўна Кавалева. За высокую ўрадакальну яна ўзнагароджана ордэнам «Знак пашаны».

Яна расказала нам многа добрага пра свайго старшыню, пра тое, што ён ужо за мірную працу таксама атрымаў ордэн Леніна.

Меляшкewіч — сапраўдны гаспадар, руплівы. Ён першым выхадзіць на работу, пазней іных кладзецца спаць, ён вучыцца сам і вучыць іных. Дарэчы, пра вучобу. У калгасе «Пралетарый» чатыры школы. Як вам вядома, вучаць у іх бясплатна. Многія дзеці калгаснікаў займаюцца ў Беларускай дзяржаўным універсітэце, медыцынскіх і педагогічных інстытутах, сельскагаспадарчай акадэміі.

Хутка ў нас яшчэ адзін свой аграном будзе, — кажа старшыня сельгасарцелі.
Так, у калгасе працуюць ужо аграном з вышэйшай адукацыяй, інжынер, які займаецца механізацыяй калгаснай вытворчасці. Заўважым, што лік спецыялістаў расце ў калгасе хутка. Палічыце самі, цяпер у сельгасарцелі 20 аўтамабіляў, столькі ж трактараў, 5 камбайнаў і многа іншай тэхнікі.

Вы пішце, Вера Антонаўна, што добра памятаеце родныя мясціны. Мы хадзілі па іх, любаваліся прыгожымі дамамі, грамадскімі пабудовамі, школамі, бальніцай. Мы пішам падрабязна пра ўсё гэта таму, што ў ваш час на іх месцы стаялі нізкія, накрытыя салямай хацінкі, а вашы землякі працавалі на пана.

Каб лепш уявіць вам цяперашні лёс вашых сваякоў і аднавяскоўцаў, прывядзем лічбы, якія мы атрымалі ў калгаснай бухгалтэрыі. Рахункавод паказала нам кнігу, у якой адзна-

чаюцца заробкі членаў арцелі. Вось прозвішчы людзей, якія першымі трапілі на наша вёска. Мікалай Кісялёў — радавы калгаснік. Атрымаў за мінулы год 1049 рублёў, а таксама, акрамя гэтага, 1442 кілаграмы зерня, 1704 кілаграмы бульбы, 1311 кілаграмаў кармоў для жывёлы. Другое прозвішча — Іван Сяргеевіч Івашка. За гэты ж час ён атрымаў 1084 рублі, 1559 кілаграмаў зерня, 1763 кілаграмаў бульбы, 1356 кілаграмаў кармоў для жывёлы. Калі дадаць да гэтага, што ў кожнага з калгаснікаў ёсць карова, свінні, хатняя птушка, то можаце ўявіць сабе, як жыўць вашы землякі.

...А вечар у калгасным клубе працягваўся. Спевакоў змянілі танцоры, майстры мастацкага чытання. У перапынку пачаліся танцы. Духавы аркестр ледзь паспяваў выконваць «заказы»...

На наступны дзень мы працягвалі знаёмства з калгасам. У праўленні сельгасарцелі сустрэліся з Мікалаем Ігнатавічам Маложыцам. Ён з ахвотай згадзіўся расказаць нам пра сваё жыццё. Нарadzіўся ў 1894 годзе, быў батраком у памешчыка, адным з першых уступіў у калгас. Цяпер ён на пенсіі. Калгасны сход прысвоіў яму званне ганаровага члена арцелі. Стары калгаснік усміхнуўся і спытаў нас:

— Вы памятаеце, як казаў наш паэт Янка Купала:

А чаго ж, чаго захачалась ім,
Пагарджаным век, ім,
Сляпым, глухім?
— Людзямі звацца!

Так, хацелі мы людзямі звацца. І дажылі да гэтага добрага часу...

Мікалай Ігнатавіч расказаў і пра свайго сына Мікалая, які працуе зараз калгасным механікам, дачку Марыю — мінскага ўрача і малодшую Веру, калгасную даярку.

Васіль Антонавіч ГІРКО на ўласнай машыне ад'язджае на працу.

Вы памятаеце, Вера Антонаўна, свае родныя мясціны. Тут і цяпер многа прыгожых лясоў, як і ў ваш час, цячэ празрыстая рэчка.

Многія аматары рыбнай лоўлі прыходзяць сюды з вудамі, каб адпачыць. Але гэта, так сказаць, адзін з «самадзейных» адпачынкаў. Калгас штогод пасылае на розныя курорты краіны і ў дамы адпачынку сваіх працаўнікоў і пенсіянераў. Жывёлавод Яўген Мікалаевіч Мяцельскі і калгасны пастух Адам Сцяпанавіч Смольскі адпачывалі, напрыклад, у мінулым годзе ў Сочы, на беразе Чорнага мора. Ды ці толькі яны!

НА БЫЛЫХ ПАПОЎСКІХ ЗЕМЛЯХ

Наведалі мы і вёску Вялешына. Цёплае веснавое сонейка прагрэвала зямлю. Над старым дрэвам пасярэдзіне вёскі кружыў бусел. Над многімі дамамі вёскі ўзвышаліся тэлевізійныя антэны. У вясковым магазіне нам казалі, што толькі ў красавіку больш дваццаці сем'яў Вялешына набылі тэлевізары. Нам расказалі пра старога Нічыпара, які набыў сабе тэлевізар, а сын яго зрабіў антэну, устанавіў яе над хатай. Выйшаў аднойчы раніцою стары з хаты і бачыць — буслы на антэне гняздо робяць. Не праганяць жа добрую птушку. Прышлось ўстанавіваць другую антэну.

На ўскраіне вашай роднай

вёскі стаіць прыгожы дом. Жыве ў ім ваша знаёмая Анна Кудрэвіч. Жанчына была ўзрадавана прывітаннем ад вас, шкадавала, што ў гэты час мужа яе не было дома. Яна расказала пра сваё жыццё, пра сына, які скончыў тэхнічнае вучылішча і зараз працуе электраваршчыкам на Мінскім аўтазаводзе. Неўзабаве пасля таго, як мы вярнуліся ў Мінск, у рэдакцыю прыйшло ад яе пісьмо, адрасаванае сваякам у ЗША. Ганна Кудрэвіч піша: «Дарагія Верачка і брат Аляксандр, вiншую вас з вялікім святам Першага мая. Жадаю шчасця, добрага здароўя і многіх год жыцця. Жа-

Ганна Антонаўна КУДРЭВІЧ: «Сардэчна запрашаю!»

даю таксама, каб нашы дзеці і ўнукі заўсёды жылі ў міры і радасці, каб мы дыхалі свежым паветрам і радаваліся міру. Ваша сястра і сяброўка».

Ад дома, дзе жыве Ганна Кудрэвіч, цягнуцца дарога ў лес. Вы якраз і пісалі пра гэту баравую дарогу. У ваш час гэта дарога пачыналася з могілак і ішла да лесу праз папоўскія землі. Цяпер там раскінуўся вялікі саўгасны сад, аж да самага лесу. А побач уздоўж шырокай вуліцы стаяць новыя дамы. Гэты пасёлак вырас за апошнія гады. Тут і жыве Ганна Кудрэвіч.

Наведалі мы па вашай просьбе і дом Іосіфа Адамавіча Шумінскага. Стары прасіў перадаць падзяку за памяць аб ім і прывітанне вам і брату ад яго, жонкі і дзяцей. Жыве ён добра, зараз атрымлівае пенсію. Дзеці вывучыліся. Дачка Галіна закончыла медыцынскае вучылішча і працуе фельчарам у дзіцячым санаторыі. Сын Іван — афіцэр Савецкай Арміі. Малодшая дачка Ніла закончыла сярэдняю школу, працуе поварам у саўгасе «Крыніца» і завочна вучыцца ў тэхналагічным тэхнікуме ў Баранавічах.

Заканчваючы наш расказ аб Капыльшчыне, мы паведамляем вам: вашы аднавяскоўцы і сваякі сардэчна запрашаюць вас у госці ў родную вёску.

Г. БЯЛЬКЕВІЧ,
М. БАРАНСКІ.

Муж і жонка АКАЕМАВЫ.

1945 ЛЮДЗІ НЕ УСЁ ВЕДАЛІ

1965
Ішла вайна. На роднай зямлі лютавалі фашысты. А Аляксей Цюльга чамусьці нечакана з'явіўся ў родную Дубоўку, што на Краснапольшчыне. Толькі не ў шынялі чырвонаармейца, а ў форме... паліцэйскага.
Цяжкія гэта былі дні. Аднавяскоўцы, сустрэўшыся з Аляксеем, абыходзілі яго, кідаючы ў твар колкія словы: «Уцён з фронту», «Пачакай, прадак-выслужваешся ў фашыстаў», «Пачакай, прадак-ня шкура, вось прыйдуць нашы, тады пафранціш сваімі паліцэйскімі лахманамі».
Не, тады ніхто не мог падумаць, што перад імі не здраднік, а баец нябачнага фронту, які сэрцам, думкамі і сваімі справамі назаўсёды з Радзімай.
А аднойчы раніцою ў паліцэйскім участку узняўся перапахло. А ён, як і было дамоўлена раней, прабіраўся да месца стаянкі партызанскага атрада, несучы з сабой дзесяць вінтовак, узятых у паліцэйскім гарнізоне.
Аляксей не мог доўга сядзець без справы. Ён імкнуўся хутчэй

уступіць у бой з фашыстамі і біць іх, пранклятых, пакуль ніводнага не застаецца на роднай зямлі. І ён біў. Пры нападзе народных месціўцаў на гарадскі пасёлак Карма Гомельскай вобласці Аляксей Цюльга бліскуча справіўся з цяжкім заданнем па знічэнню варожай варты, забяспечыўшы гэтым самым поспех аперацыі па разгрому варожага гарнізона. За смелыя дзеянні ў гэтым баі Аляксей Цюльга быў узнагароджаны ордэнам Бялвога Чырвонага Сцяга.

...Хутка над Сонжам пераможна загрымелі гарматы. Савецкія войскі вызвалілі населеныя пункты, раёны, вобласці роднай Беларусі. Тады Аляксей Цюльга уступіў у рады Савецкай Арміі і быў залічаны разведчыкам у стралковы полк.

Нашы войскі з баямі ішлі на захад, адцяняючы і знішчаючы ворага. Вось ужо вызвалены апошнія раёны Брэсцкай і Гродзенскай абласцей. Далей ляжалі землі брацкай Польшчы.

Групі разведчыкаў было дадзена заданне фарсіраваць Віслу і разведчаць пярэдні край абароны ворага. У састане гэтай групы быў і радавы Аляксей Цюльга. Уначую цемрадзь разведчыкі пераправіліся на другі бераг ракі і прабраліся да бліжэйшага населенага пункта. Яны некалькі дзён знаходзіліся на занятай фашыстамі тэрыторыі.

Выканаўшы баявое заданне, разведчыкі вярталіся назад, да сваіх. Іх заўважылі гітлераўцы і атакавалі. Завязаўся жорсткі бой. Жменька савецкіх воінаў мужна змагалася з ворагам, і атака была адбита. У гэтым баі радавы Цюльга асабіста знішчыў 15 фашыстаў. А праз некалькі дзён Аляксей здзейсніў і яшчэ адзін мужны ўчынак: узяў у палон двух гітлераўскіх салдат, якія далі нашаму камандаванню вельмі каштоўныя звесткі.

За мужнасць, праўленую ў баях з фашыстамі, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Аляксею Мікалаевічу Цюльгу высокае званне Героя Савецкага Саюза.

С. СЯМЕНАУ.
г. п. Краснаполле.

НА БЫЛЫХ БАЛОТАХ

Сельгасарцель «Чырвоная змена» — буйная шматгаліновая гаспадарка. За ёй замацавана каля 10 тысяч гектараў ворнай зямлі, з якой палавіна асвоеных тарфянікаў. Не было такога выпадку, каб менш чым 15 цэнтнераў збожжавых і 200—220 цэнтнераў бульбы збіралі тут з гектара.

Паспяхова развіваецца жывёлагадоўля. На фермах цяпер утрымліваецца каля 4 тысяч галоў буйной рагатай жывёлы, у тым ліку 1700 кароў, больш 6 тысяч свіней.

У гаспадарцы вялікі машына-трактарны парк. На палях працуе 45 трактараў розных марак, 15 збожжавых і сіласаўборачных камбайнаў, 35 грузавых аўтамабіляў, 80 электратрактараў абслугоўваюць розныя участкі калгаснай вытворчасці.

Поспех гаспадаркі — вынік дружнай працы ўсяго калектыву. За высокую паказчыкі ў развіцці сельскагаспадарчай вытворчасці 250 перадавікоў узнагароджаны ордэнамі і медалямі Савецкага Саюза, а чатыры чалавекі — Кузьма Шаптыка, Рыгор Сучэня, Аляксандра Шаптыка і Пелагея Галай — носяць на сваіх грудзях залатыя зоркі Героя Сацыялістычнай Працы. 32 хлебаробы з'яўляюцца дэпутатамі мясцовых Саветаў. Старшыня арцелі Кузьма Іванавіч Шаптыка абран дэпутатам у Беларускай парламента.

У кожнай вёсцы калгаса — дзіцячыя яслі і сады. Вёскі не адрозніш ад гарадскіх пасёлкаў. Роўныя, шырокія, асветленыя электрычнымі ліхтарамі вуліцы, прыгожыя дамы.

А нядаўна райспажыўсаюз арганізаваў у калгасе выстаўку-продаж швейных вырабаў. Калгаснікі запрасілі на яе сталічных мадэльераў. За тыдзень работы выстаўкі хлебаробы купілі для сябе тавараў на сто тысяч рублёў.

За сродкі калгаса многія перадавікі вытворчасці папярэдняй свай здароўе ў дамах адпачынку і санаторыях, карыстаюцца платнымі водпусамі. У бліжэйшы час на Арэсе будзе пабудаваны калгасны санаторый.

У. БЫЧОК.
Любанскі раён.

ДУХОЎНЫ НАБЫТАК НАРОДА

Аднойчы цётка Уладзя (так усе мы звалі жонку Янкі Купалы — Ул. Ф. Луцэвіч), апавядаючы пра «зборкі» беларускіх пісьменнікаў у рэдакцыі «Нашай нівы», сказала:

— Гляджу, бывала, на іх і думаю: гэта ж уся беларуская літаратура сядзіць на адной кананцы.

Бадай, цяжка знайсці больш дакладную характарыстыку становішча нашай літаратуры ў дакстрычніцкую пару. Тады ў Беларусі было мала пісьменнікаў, так мала, што яны і сапраўды маглі ўсесціся на адной кананцы. Ды і сама «Наша ніва» пэўны час была адзінай беларускай газетай. А як мала ў нас выходзіла кніжак. Паводле звестак Дзяржаўнай бібліятэкі БССР, за 55 гадоў (1861—1916) было выдадзена 133 кніжкі беларускай мастацкай літаратуры, з іх толькі 19 выйшла на тэрыторыі Беларусі.

Вялікі Кастрычнік карэнным чынам змяніў лёс беларускага народа. Стаўшы гаспадаром роднай зямлі, ён атрымаў неабмежаваны магчымасці для развіцця сваёй нацыянальнай культуры. Рэвалюцыя абудзіла духоўныя сілы працоўных мас, стварыла ўмовы для выяўлення талентаў. Пасля Кастрычніка і пачалося сапраўднае развіццё літаратуры, друку, выдавецкай справы ў Беларусі.

У першыя ж гады Савецкай

улады, услед за газетай «Звязда», якая пачала выходзіць яшчэ да рэвалюцыі, у рэспубліцы былі заснаваны кніжныя выдавецтвы, многія газеты і часопісы — «Савецкая Беларусь», «Польмя», «Маладняк», «Чырвоная змена», «Беларуская вёска», «Чырвоны сейбіт»... Яны і далі выйсце творчай энергіі таленавітай рабочай і сялянскай моладзі, на іх старонках разгарнулі літаратурную дзейнасць многія беларускія пісьменнікі. Хоць і цяжка было тады з паперай і сродкамі, але дзяржава паклацілася пра тое, каб кожны новы твор нашай літаратуры дайшоў да народа.

Дзякуючы клопам Савецкай дзяржавы выданне газет, часопісаў і кніжак у Беларусі пашырала з кожным годам. Цяпер у нас выходзіць 10 рэспубліканскіх, 6 абласных і 100 раённых газет, разам тыраж якіх складае каля двух мільёнаў экзэмпляраў, выдаецца 35 часопісаў па розных галінах навукі, культуры, гаспадарчага будаўніцтва.

Да рэвалюцыі газета і часопіс былі рэдкім гасцем у беларускай вёсцы. Выпісвалі іх бадай толькі папы, ураднікі, настаўнікі, ды і то не кожны, як казаў Я. Колас. А ў сялянскую хату газета амаль не трапляла. У мінулым жа годзе на тысячу жыхароў рэспублікі

прыпадала 834 экзэмпляры газет і часопісаў. І кніжка даўно стала духоўнай патрэбай кожнага чалавека. Як сведчыць кніжная палата БССР, з 1918 года па 1 студзеня 1964 года ў рэспубліцы выдадзена 32 291 кніга агульным тыражом звыш 375 мільёнаў экзэмпляраў.

Беларускі чытач мае магчымасць знаёміцца з усімі здыбыткамі роднай літаратуры. Дастаткова сказаць, што за гады Савецкай улады ў рэспубліцы выйшла 78 кніжак Янкі Купалы агульным тыражом 644 тысячы экзэмпляраў, 130 кніг Якуба Коласа тыражом каля мільёна трохсот тысяч экзэмпляраў. Неаднаразова перавыдаваліся творы В. Дуніна-Марцінкевіча, Ф. Багушэвіча, Цёткі, М. Багдановіча, З. Бядулі. На сваёй роднай мове беларусы чытаюць Шэкспіра і Байрана, Пушкіна і Гоголя, Міцкевіча і Славацкага, Шаўчэнку і Лесю Украінку, Гейнэ і Бёрнса, Лу Сіня і Тагора і многіх іншых класікаў сусветнай літаратуры.

Летась у Беларусі выйшла 1 700 кніг, тыраж якіх перавышае 16 мільёнаў экзэмпляраў.

Карыстаючыся выпадкам, мне хочацца пазнаёміць нашых

суайчыннікаў, аматараў беларускага мастацкага слова, з кніжкамі паэзіі і прозы, выдадзенымі ў апошнія месяцы, і з тымі, што выйдучь у бліжэйшы час.

Нядаўна выдавецтва «Беларусь» выпусціла ў двух тамах выбраныя творы Уладзіміра Дубоўкі. У гэтым выданні шырока прадстаўлена творчасць аднаго са старэйшых беларускіх паэтаў — яго вершы, пэмы, баллады, казкі, некаторыя пераклады. Выйшаў раман М. Гарэцкага «Віленскія камунары», напісаны ў трыцятны гады. Аматары вуснай народнай творчасці атрымалі прыгожа аформлены зборнік «Казкі і апавяданні беларускага Палесся», куды ўключаны лепшыя ўзоры казачнай творчасці беларусаў, сабраныя ў свой час А. Сержпутоўскім.

Выдавецтва распачало выпуск чатырохтомнага збору твораў П. Броўкі і піцётніка збору твораў І. Шамякіна. Першыя два тамы І. Шамякіна з раманами «Глыбокая плынь», «У добры час» і апавяданнямі ўжо надрукаваны і неўзабаве будуць даслааны падпісчыкам. Друкуецца і першы том П. Броўкі, складзены з даваенных вершаў і паэм. Відаць, многіх сяброў наша-

га паэтычнага слова парадуе хорама выдадзенай кніжка Шэкспіравых санетаў у выдатных перакладах Ул. Дубоўкі. Нам вельмі прыемна, што яна ўжо заўважана добрымі знаўцамі беларускай кнігі. Нядаўна кіраўнік кафедры беларускай філалогіі Варшаўскага ўніверсітэта Антаніна Абрэмбская-Яблонская прыслала перакладчыку ліст, у якім піша: «Цешыць нас дасканаласць і характава перакладу і выключнае графічнае афармленне. Прыемна адзначыць, што гэта друкавана ў Мінску на Беларусі».

Добрым падарункам чытачам будзе выдадзена ўжо анталогія балгарскай паэзіі «Ад стром балканскіх». Над перакладамі вершаў для гэтай кнігі некалькі год працаваў беларускі паэт Ніл Гілевіч.

Выйшлі ў свет кніжка натаўкаў пра літаратуру «Ранішнія росы» Я. Скрыгана, апавесць Р. Някая «Герой не адступай», прысвечаная слаўтай гераіні Веры Харужай, «Лонва» І. Пташнікава, паэма А. Русецкага «Яго вялікасць», зборнікі вершаў «Мае мёрдыяны» А. Пысіна, «Бальшак» Н. Гілевіча, «Хараства» Е. Лось, «Росныя лілеі» Хв. Жычкі, «Блакітнае азерца» А. Лойкі, «Чырвоныя ветразі» А. Марціновіча.

У хуткім часе ўбачыць свет кніжка мініяцюра Я. Брыля «Жменя сонечных промняў», зборнік апавяданняў і апавесцей А. Кулакоўскага «Твой ясны шлях перад табою», зборнік прозы М. Пенкрата «Велічкі напавы», апавесці Р. Сабаленкі «Былое застаецца ў сэрцы» і «Незамужняя ўдава», другая кніга рамана А. Чарнышэвіча «Засценак Малінаўка», паэтычныя зборнікі К. Буйлы, С. Грахоўскага, Э. Агніцвеч, І. Сіпакова і інш. выданні.

Завяршае працу над рукапісам рамана «Навальніца над полем» вядомы беларускі празаік Іван Мележ, і мы спадзяёмся, што кніжка гэта выйдзе да канца года.

Нам будзе вельмі прыемна, калі гэтыя і іншыя беларускія кніжкі, якія выйдучь сёлета, зацікавяць нашых суайчыннікаў. Шмат чаго яны скажучь сэрцу, якому дарагая родная зямля.

Я. КАЗЕКА,
беларускі пісьменнік, галоўны рэдактар выдавецтва «Беларусь».

Фота І. Змітровіча.

Дзяўчына ўважліва ўглядаецца ў твар чалавека, які пазіруе. Засталося зрабіць яшчэ некалькі штрыхоў, і партрэт гатовы. Жана Гелеціна не прафесійналы мастак. Малыванне — любімы занятак зборшчыцы Мінскага гадзіннікавага завода. І яму аддае яна ўсё вольны час. Дзяўчына наведвае рысавальныя класы пры Мінскім тэатральна-мастацкім інстытуце. Радасней і больш поўна жыць дапамагае малыванне і Уладзіміру Яўсееву. Ён — слесар тралейбуснага парка. Таніх як Жана Гелеціна, Уладзімір Яўсееў, улюбёных у жывапіс, у рысавальных класах больш ста чалавек.

Класы існуюць ужо некалькі год. Многія іх выпускнікі сталі студэнтамі Мінскага тэатральна-мастацкага інстытута і многіх іншых вышэйшых навучальных устаноў краіны.

НА ЗДЫМКУ: ідуць заняткі ў рысавальных класах. На пераднім плане Ул. Яўсееў.

Меня увлекает жизнь

В мае этого года будет ровно пять лет, как я после сорокалетней жизни за границей, главным образом в Париже и Нью-Йорке, вернулся на Родину. С первых же дней моего пребывания в СССР меня увлек ритм и масштабы советской общественной жизни, о которой я ничего не знал за рубежом. Я также включился в нее. Меня выбрали председателем комиссии по благоустройству того квартала, в котором я получил квартиру. Одновременно с этим я пишу статьи и письма в редакции разных газет.

И вот сегодня, в этот майский праздник, мне хочется поделиться с моими друзьями, которые еще находятся вдали от Родины, своим пятилетним опытом участия в советской общественной жизни.

Не знаю, читают ли и какое производят впечатление за рубежом вклады «Правды», «Известий» и многих других газет, посвященные народному контролю. Ведь это не что иное, как неустанная шлифовка качества нашей жизни, не что иное, как совершенствование нашей демократии.

Приведу несколько фактов. Один из «Правды», два других из моего личного опыта.

«На берегах Кубани, в Черкесске, было запроектировано строительство химического завода со сбросом отходов в реку. Но вот в редакцию газеты «Советская Россия» поступило письмо главного санитарного врача Ставропольского края Г. Шамраевой. Она категорически отказалась дать разрешение на строитель-

ство, которое ставило под угрозу чистоту и режим кубанских вод. «Простой санитарный врач ничего не понимает в промышленности», — говорили сторонники проекта. «Вы что, против развития химии?» — упрекали врача... Состоялись совещания. Взвесили все «за» и «против», и позиция врача была признана правильной. Самое главное, что в результате критического анализа оказалось ненужным «жертвовать» химией: строительная площадка была с успехом перенесена в другое место, к берегам соленого озера, в которое без ущерба для населения можно сбрасывать отходы». («Правда», номер от 14 февраля 1965 года).

О подобных фактах много пишут в наших газетах, редакции организуют проверки по просьбе читателей. Возникают эти злободневные репортажи таким путем: кто-нибудь из читателей замечает какие-либо неполадки, пишет письмо в редакцию, и газета посылает на место журналиста или группу журналистов. Кроме этого, изо дня в день печатаются статьи на темы воспитания, а также освещаются все проблемы, возникающие при строительстве нового общества.

Вот и я включился в это бесконечное число авторов «писем в редакцию», из которых беру два примера. Не все, конечно, из этих писем публикуются, но зато по всем принимаются необходимые меры.

...Ближайший к нашему дому бульвар еще строится и фактически представляет собою сквер в три километ-

ра длиной. Все дорожки в этом сквере делались под прямыми углами, и градостроители боролись с пешеходами, которые пытались проходить по газонам, так сказать, по диагонали. В своем письме в редакцию я поднял вопрос о том, что «народные тропы» создаются уже не так противозаконно, что человек, купивший молоко на одной стороне бульвара, не пойдет в булочную, что выстроена напротив молочной, кружным путем — вокруг всего квартала. «Надо», — писал я, — чтобы садовые дорожки на нашем бульваре подчинялись нашим пожеланиям, а не прямоугольной логике садоводов. Письмо это было направлено в Мосстрой, который связался со мною, и в результате было найдено устраивающее всех решение.

Или вот письмо в «Литературную газету» моей жены, которая тоже включилась в общественную жизнь по линии воспитания.

«С грустью прочла я в субботнем номере вашей газеты о решении переименовать Харитоньевский переулок в Москве в улицу Николая Погодина. В Москве имеются сотни новых улиц с безличными названиями вроде Сиреневого бульвара, целых 16 Парковых, не говоря уже о том, что москвичи создают ежегодно десятки новых улиц! Все это широкие, красивые улицы, которым не стыдно присвоить имя любого нашего писателя. Зачем же трогать старые названия, особенно те, которые встречаются в произведениях наших классиков — те улицы, по которым

ходили они или их герои? Подумаем о наших детях и внуках»...

Редакция «Литературной газеты» не согласилась с доводами этого письма. «С вами трудно согласиться, — писали они, — наоборот, хорошо, что улица, с которой так много было связано в жизни Н. Погодина, будет носить его имя. Это и есть память о писателе. В то же время именно название «Харитоньевский» ничего не говорит людям».

И несмотря на то, что газета и комитет им. Погодина не соглашались с вполне разумными доводами о «героях наших любимых книг», Моссовет поддержал нашу точку зрения и сообщил нам официально, что Харитоньевский переулок не будет переименован!

...Через печать миллионы трудящихся участвуют в управлении государством, критикуют недостатки и вносят свои предложения. Ленин писал об ответственных руководителях в социалистическом обществе: «Масса должна иметь право знать и проверять каждый самый малый шаг в их деятельности». Прибавьте к этому все более и более распространяющийся у нас институт общественных судов, который позволяет решать многие большие дела даже без помощи государственных судов. Мне хочется закончить эти мои размышления о замечательной нашей общественной жизни словами, сказанными Луи Бланом лет сто тому назад: «Кто правит с помощью идей, тот избавляется от необходимости править с помощью солдат».

Вл. СОСИНСКИЙ.

ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ.

ЧИТАЯ в «Голасе Радзімы»

сообщения о новых школах, институтах, о счастливой жизни советской молодежи, я всегда вспоминаю свое детство. Целыми днями пас я корову и в дождь, и в жару, с собой брал кусочек черствого хлеба на весь день. Про школу и думать было нечего. Мать, бывало, говорила: «Школа хлебом не накормит». А если кто и попадал из моих сверстников в школу, то это были одни слезы. Зубрили там закон божий, а чуть что не так — поп уши пообрывает.

Когда я был на Родине в 1961 году, своими глазами убедился, какие чудесные молодые люди в Советском Союзе: интеллигентные, вежливые, образованные. Американская же молодежь внушает нам, пожилым людям, серьезные опасения. В ее среде с каждым годом растет преступность. Политикой, литературой она не интересуется, а когда у группы молодых ребят спросили, за что бы они боролись, если бы получили избирательные права, они ответили: «За посещение пивных наравне со взрослыми».

Миру теперь нужны мыслящие образованные люди, которые бы придумали, как спасти планету от кошмаров войны, а таких, как эти, можно побить на что угодно.

Будем, конечно, надеяться на лучшее. Желаю встретить Первое мая счастливо и весело.

Ваш старый друг
Алексей ГРИЦУК.

Канада.
БЛАГОДАРИЮ за помощь, которую вы оказали мне в розыске брата. Теперь мы с ним регулярно переписываемся, и это для меня большая радость.

Желаю всего наилучшего в вашей жизни и работе.

Галина МАСТРОМАТТЕО.

Италия.
Снова расцветает
На тропе лесной
Ландыш серебристый
Раннею весной.

Ивы, зеленая,
Дремают у воды,
И стоят в цветенье
Белые сады.

Ветер чуть колышет
Пышную сирень,
А в окне сияет
Светлый майский день.
Валентина КОЛЬЦОВА.

Франция.
НЯДАУНА я пазнаёміся тут з адным чалавекам, аб якім даведаўся, што ён дзэерціраваў у час

вайна з Савецкай Арміі і перайшоў на службу ў паліцыю. «Што ж, — сказаў я яму, — нямецкі шыкель табе быў цяплейшы, а вінтоўка лягчайшая табе больш падабалася, чым змагацца на перадавой». Пасля той размовы ён з тыдзень мяне пазбягаў, а потым узв'язі разлік на фабрыцы і з'ехаў у іншае месца, як мага дадалі ад мяне.

Расказваюць, што нікога з рускіх бачыць не хоча, сорамна глядзець у вочы землякам.

А. Х.

Англія.
ШЛЮ свой перамайский привет сотрудицам редакци и Белорусского товарищества. Если будете когда-либо в Австрии, милости прошу ко мне в гости. Не могу выразить, как трогает меня, простого человека, ваша забота и внимание, ваши письма и подарки. С нетерпением жду вестей с Родины.

Антон ЯНКОВСКИЙ.

Австрия.
ВЕЧАРАМІ мой муж і дзеці праглядаюць прысланыя вамі альбомы і слушаюць кніжкі, якія я ім перакладаю. У хуткім часе мы спадзяемся атрымаць візу на паездку ў СССР, тады абавязкова наве-

даем вашу рэдакцыю і асабіста перададзім шчырую падзяку.

Аляксандра ЦІБО.

Францыя.

ВІНШУЮ савецкі народ са святам Першамай, жадаю Радзіме поспехаў ва ўсіх яе справах і асабліва — новых касмічных палётаў.

У наш парт за апошнія гады заходзілі тры савецкія караблі. У іх камандах — маладыя, прыгожыя, вясёлыя хлопцы. У іх было многа гасцей, бо ў Бразіліі любяць рускіх. Маракі ўсіх прымалі вельмі ветліва, а да нас (я з таварышамі працаваў на пагрузцы) аднесліся, як родныя браты, ад душы частавалі і доўга гутарылі з намі. Караблі адплылі ў СССР, а я доўга з заздасцю глядзеў ім услед...

Вялікае дзякуй за альбом «Бела-вешская пушча». У гэтай пушчы я працаваў калісьці з братам Васілём (яго немцы расстралілі ў 1943 годзе). Як пагляджу на здымкі, так і ўспамінаю ўсё да драбніцы: кожную сасонку, елку, дубок.

Усе вашы кніжкі, прачытаўшы, перадам сябрам.

З павагай

Міхаіл ПАЎЛЮКОВІЧ.

Бразілія.

САВЕЦКА-ФРАНЦУЗСКІЯ ПЕРАГАВОРЫ

У памяшканні Французскага міністэрства замежных спраў адбылася сустрэча прыбыўшага сюды з афіцыйным візітам міністра замежных спраў СССР А. А. Грамыкі з міністрам замежных спраў Францыі Куу дэ Мюрвілем. Абмяркоўваліся пытанні, якія адносяцца да Паўднёва-Усходняй Азіі і разабраення. Абмеркаванне праходзіла ў дружалюбнай абстаноўцы.

Прэзідэнт Французскай рэспублікі Шарль дэ Голь прыняў міністра замежных спраў СССР А. А. Грамыку, які знаходзіцца тут з афіцыйным візітам.

Пасля гутаркі з прэзідэнтам дэ Голем А. А. Грамыка заявіў журналістам: «Мы абмяркоўвалі з прэзідэнтам дэ Голем рад пытанняў, якія датычаць адносін паміж Францыяй і Савецкім Саюзам, а таксама рад міжнародных праблем. Я думаю, ёсць падставы сказаць, што гутарка была карысная, а абстаноўка ў ходзе гутаркі — дружалюбная. Я задаволен гутаркай».

ЧАРГОВАЕ РЭВАНШЫСЦКАЕ ЗБОРЫШЧА

У Дзюсельдорфе адбылося чарговае зборышча адной з буйнейшых заходнегерманскіх рэваншысцкіх арганізацый — «Эмляцтва судзецкіх немцаў». Удзельнікі зборышча зноў выступілі з рэваншысцкімі патрабаваннямі ў адносінах да Чэхаславацкай Сацыялістычнай Рэспублікі, заявіўшы аб «неабходнасці ажыццяўлення права на радзіму для судзецкіх немцаў». За гэтым «правам» хаваюцца планы адравання часткі тэрыторыі ЧССР.

З трывогай і абурэннем сочаць народы за агрэсіўнымі дзеяннямі амерыканскага імперыялізму ў Індакітай. Варварскія бамбардзіроўкі населеных пунктаў на тэрыторыі Паўднёвага В'етнама і ДРВ, прымяненне напалму і баявых атручальных рэчываў выклікалі новы выбух пратэстаў ва ўсім свеце. Расрэчываў выклікалі новы выбух пратэстаў ва ўсім свеце. Расрэчываў выклікалі новы выбух пратэстаў ва ўсім свеце. Расрэчываў выклікалі новы выбух пратэстаў ва ўсім свеце.

Фота ЮПІ—АДН.

ОТ КОЛДЫЧЕВА ДО ВАРШАВЫ

Вот его кровавая карьера: сначала полицай при барановичском СД, потом охранник лагеря смерти в Колдычеве, унтер-офицер фашистского рейхсвера. Каждое повышение в должности — десятки жертв. В июле 1944 года предатель Головки участвовал в массовом расстреле узников Колдычева, а затем, в конце 1944 года, в подавлении восстания поляков в Варшаве.

Где же скрывается предатель сейчас? Как стало известно, в Австралии. Вот его адрес: Mr. Holowko, Post office Wadonga, Victoria, Australia.

Знайте, земляки, что там живет убийца!

СООБЩАЕМ АДРЕСА ПРЕДАТЕЛЯ

1943 год... Каждое утро узники одного из фашистских лагерей смерти в Белоруссии — Колдычево — недосчитывались десятков, а то и сотен своих товарищей. Их расстреливали здесь же, за проволочной оградой, специальные команды нацистов из СД. Ежедневные убийства людей стали для них профессией, как и для одного из их приписанных — Н. Головки. Вместе с матерыми нацистами он участвовал в облавах на мирных жителей в белорусских деревнях, в расстрелах стариков, женщин, детей, военнопленных...

А ведь родился Головки на белорусской земле, в деревне Малая Колпеница, что под Барановичами, на земле, которая вскормила его и которую он предал. Когда фашисты временно оккупировали Брестскую область, этот выродок, позарив-

«Маланка-1» на арбiце

У адпаведнасці з праграмай адпрацоўкі сістэмы далёкай радыёсувязі і тэлебачання з выкарыстаннем штучных спадарожнікаў Зямлі — актыўных рэтранслятараў 23 красавіка 1965 года ў Савецкім Саюзе ажыццёўлен запуст на высокую эліптычную арбіту спадарожніка сувязі «Маланка-1».

Паводле даных вылічальнага цэнтра, спадарожнік выведзен на арбіту з апагеям 39 380 кіламетраў у паўночным паўшар'і і перыгеям 497 кіламетраў у паўднёвым паўшар'і. Перыяд абарачэння спадарожніка 11 гадзін 48 мінут. Нахіл арбіты 65 градусаў.

На борце спадарожніка ўстаноўлена рэтрансляцыйная апаратура для перадачы праграм тэлебачання і далёкай радыё-

сувязі, а таксама апаратура камандна-вымяральных комплекса, сістэмы арыентацыі спадарожніка і карэкцыі яго арбіты.

Электрасілкаванне бартавой апаратуры праводзіцца ад сонечных батарэй і хімічных крыніц току.

Асноўнай задачай запуску спадарожніка сувязі «Маланка-1» з'яўляецца ажыццяўленне перадач праграм тэлебачання і далёкай двухбаковай шматканальнай тэлефоннай, фотатэлеграфнай і тэлеграфнай сувязі.

Уся апаратура, устаноўленая на борце спадарожніка сувязі, а таксама наземны радыёкомплекс працуюць нармальна.

Праведзеныя першыя перадачы тэлевізійных праграм паміж Уладзівастокам і Масквой прайшлі паспяхова.

MIRACLE?

There must be no less than a hundred articles written on the topic of the so-called «Russian Miracle». They vary in form, style and content. Some of them claim that advances in heavy industry or agriculture, system of education or space achievements are the reasons for this «miracle». After being in the Soviet Union as a student for a little over a year, my opinion is that these answers are inadequate. They seem to leave out the most important factor. My observations in this short period of time have brought me to what I consider, a more accurate summation of this miracle. The conclusion that I came to was formed after speaking with professors, students, workers and collective farmers. One of my most memorable conversations was with a teacher.

As I was walking along the main street in Minsk, Lenin Prospect, I met an acquaintance of mine, Ivan Antonovich Karaban who teaches at the University. Our conversation started with the usual «How do you do», and soon after, we decided to go to a nearby cafe for a cup of coffee and a friendly chat. We talked about many things, but what interested me most was a small part of his life story.

He started with the ending of the war and his return to his native Minsk. During the war he had been at the front, and upon his return, he was both happy and sad. Happy that the fighting had ceased, and sad at what he saw before him. The city, where he had spent his

childhood and school days, was almost completely levelled to the ground. He saw that the fighting at the front had stopped, and the battle for survival and reconstruction had just begun.

People in these first years, after the war's end, were hungry and homeless. Ivan Antonovich worked on the reconstruction of his native city with thousands of others. At the same time he attended night classes at the University.

His education completed, and an almost brand new city constructed, he married and settled in this city. His story went on to tell about his present work, and his future plans.

As I sat in this cafe with my friend, I wondered, how many of this type cases could be found, in Minsk and other Soviet cities? I also thought much about the «Russian Miracle» that I've seen and read about. After hearing this story, and many others much like this one, I decided that the «miracle» was none of the things that I had heard so much about. As a matter of fact, I decided that there wasn't any miracle at all, but what there was, was the work of millions of people. People working together at what they believe in. My answer to this «miracle» is very plain and simple. It all amounts to this: the wonders that have been created in the Soviet Union have been made possible by the Soviet working man, or as he is sometimes called, — «The Russian Miracle».

A. NIKOLAUK.

У ВЕСНАВОЕ РАЗВОДДЗЕ.

Фота А. Лукашова.

...А Я ўсё спадзяюся, што, можа, здарыцца суд. Усё нечага чакаю. А можа... А можа... Знаходзяцца ж і цяпер яшчэ, праз дваццаць год, людзі, калі засталіся жывыя.

А ты... Ты не прапаў без вестак. Ты не быў паранены. Не быў кантужаны. Ты быў забіты.

Пахавальная, што некалі адным росчыркам перакрэсліла і перакроіла ўсё жыццё, да мяне трапіла толькі праз дваццаць год. У паперцы гэтай рукою штабнога пісара — сінім чарнілам — выведзена: «Загінуў смерцю храбрых». Васемнаццаціга лютага тысяча дзевяцьсот сорак другога года. Пад горадам Чудавам.

За дваццаць год ляжання за бажніцай у бацькоўскай хаце (за гэтай бажніцай некалі спачывала ўся радаслоўная сям'я, сюды складаліся дзіцячыя метрыкі, тут чакала свае пары і твая метрыка...), за дваццаць год жорсткай паперка гэта парудзела і сцерлася. Не сфераіся толькі два ніўмольныя словы: «Быў забіты». Без пары пакладзі яны ў труну маці. Дачасна сагнулі бацькаву спіну, нібы сухавеем высушылі старыя ногы.

...Быў забіты васемнаццаціга лютага. У мароз, мусіць, а можа ў завею. Мусіць, як бег наперадзе роты з вінтоўкай наперавес, так і спаткнуўся, так і ўпаў, не здагадваючыся, чаму раптам такім гарачым зрабіўся снег. Так, мусіць, і дзяжуў на гэтым гарачым снезе, шырока раскінуўшы рукі, аж пакуль не прыйшлі па цябе, позна ўжо вечарам, пасля бою.

— Эх, таварыш старшы лейтэнант... Таварыш ротны...

Ды не было, пэўна, каму бедаваць: мала хто застаўся жывы з тых, хто раніцай яшчэ лічыўся у складзе тваёй роты. Не было часу бедаваць: грэба было спяшацца—каб не пакінуць на здзек ворагу—за ноч пахаваць усіх забітых. І цябе таксама пахаваць.

Я трымаю ў руках гэту бізлітасную паперку, перачытваю яе раз, другі, трэці... «Загінуў...» Загінуў, а я не плачу. Не плачу, бо ў мяне няма слёз, як няма ўжо і нядаўняга яшчэ сумнення і надзеі! «А можа... А можа...»

Я не плачу, я толькі намагаюся прыпомніць.

Прыпомніць — а дзе ж я сама была ў той дзень, калі ты раптоўна спаткнуўся на тым гарачым снезе. Што я рабіла ў той час, калі ты лавіў апошнім позіркам папалістую апарку ў нізкім зімовым небе і клікаў на дапамогу. Можа мяне таксама клікаў...

А я нічога гэтага не ведала. Не чула. Я была ад цябе так далёка. Была там, дзе не праляцела ніводная варожая куля. Дзе людзі ні разу не пачулі гарматнага выбуху.

Я не памятаю, што я рабіла ў той дзень. Ды напэўна ж нічога асаблівага—сё тое, што рабіла штодня. Мыла ў палатах падлогу. Прыбірала пасце-

лі. Карміла параненых. Напэўна яшчэ жартавала і смяялася...

Добра ведаю толькі адно, што ў той дзень—на людзях—я не паўтарала твайго імя, не расказвала, які ты быў у мяне... І ты за гэта на мяне не пакрыўдзіўся б. Тваё імя бясконца паўтарала, з табой бясконца гаварыла і клікала цябе ў той дзень (як і заўсёды тады!) маё сэрца. Каб ты пачуў яго! Можа, ты ўстаў бы. Ты прыйшоў бы.

Як прыйшоў майскім адвечоркам — за месяц да вайны.

Не прыйшоў, а прыехаў, праўда. З другога горада, з-за свету. Не папярэдзіўшы, не на-

хоць пісем перапісалі, хоць паперы звалі мы—вазы.

Днём мы блукалі па рачных кручах. Умошчваліся і сядзелі на хвой-ліры. Потым каталіся на лодцы. А потым абедалі ў нашым гарадскім рэстаране: елі каронны студэнцкі вінегрэт, елі гуляш і нават выпілі — удваіх стопку чырвонага віна. І ўсё гэта на вачах у нашых хлопцаў, маіх аднакурснікаў! Аднак — і гэта было самае дзіўнае — кідаючыся ў бездань, я адчувала сябе ў той дзень самым шчаслівым чалавекам на свеце.

На трэці дзень ты паехаў у свой горад даслужваць сваю службу, давучвацца на сваіх

маніць. Ды і як зманіш, калі рот у цябе да вушэй, калі на твары, як на чыстым аркушы, напісана: «Дзяўчаткі, гаварыце, што хочаце, толькі гаварыце пра яго!»

І каб ты толькі ведаў, колькі пра цябе, пра нас з табой гаварылася тады ў нашым сёмым пакоі па вуліцы Смідовіча!

Цябе дзяўчаты чамусьці толькі хвалілі. Ты і такі, ты і гэтакі! Затое мяне... Затое мне даставалася! І панчоці цыраваць, як след, не ўмею. (Клапаціліся пра твае шкарпэткі...) І крупнік варыць не навучылася. (А дзе яго было навучыцца, гадуючыся па чу-

ла, як прагне чалавек напіцца ў спёку.

...Апошняя твая паштоўка прыйшла ўвечары 22 чэрвеня. У гэты дзень зранку наш курс здаваў першы дзяржаўны экзамен. А пад вечар усіх нас адправілі ўжо на акопы...

У той апошні перадаваены год любімай песняй у нас, моладзі, была «В далекі край товарищ улетает...» Мы слявалі яе лёгка, бесклапотна, асабліва не ўдумваючыся ў сэнс яе слоў.

...Родные ветры вслед за ним летят.

Любимый город в синей дымке тает.

Знакомый дом, зеленый сад и нежный взгляд. Первойначными словами гэтай песні пачыналася і твая апошняя паштоўка.

В далекий край, подружка, улетаю...

Мне не давялося адказаць табе. У мяне не было твайго адраса. А сама я праз тыдзень пасля таго, як атрымала тваю апошнюю вестку, ішла ўжо ў нагоўле бежанцаў на Рэчыцу. Следам за мной, не адступваючы ні на крок, ішла вайна.

А ты... Ты пайшоў насустрач вайне.

...Дваццаць трэці год пайшоў з таго зімовага дня, калі ты спаткнуўся на гарачым снезе пад горадам Чудавым і не пачуў, як клікала цябе маё сэрца.

На маіх скронях залёг ужо зазімак. І дзеці мае ўжо выраслі... А я, як і ўсё мае абкрадзеныя вайной таварышкі-аднагодкі, усё сню сваё юнацтва...

Алена ВАСІЛЕВІЧ

ТЫ ПАЙШОЎ НАСУСТРАЧ ВАЙНЕ...

пісаўшы, а так раптоўна, як снег на галаву.

І як мы стрэліся з табой у нашым інтэрнацкім калідоры.

— Ганька, цябе чакаюць...

Цікаўны, як у сытаўкі, нос Надзкі Бохан прасунуўся ў наш пакой і тут жа знік. Ого, каб без яе абышлася якая навіна!

Я куляй лячу ў калідор, лячу да дзвярэй нашай камендантшых Лампшкіх — там заўсёды чакаюць нас усе неспадзяваныя сустрэчы і навіны.

— Добры дзень.

Ты гэтакі ўзмужнелы, загарэлы, у новенькай з іголачкі форме і фуражцы, што аж вочы ламае, — курсант-выпускнік пыхотнага вучылішча.

І я па плячук табе, шчуплае, ушчэнт збянтэжанае дзеўчане.

— Добры дзень...

Быццам і не было той двухгадовай пераліскі — штодня па пісьму.

Не ведаю, што было б, каб не дзяўчаты, мае таварышкі. Наўрад ці адважылася б я запраسیць цябе ў пакой. Сорамна — жаніх прыехаў...

...Як далёка засталася тая сустрэча ў нашым інтэрнаце. А здаецца, нібыта была яна ўчора. Колькі песень пераспявалі мы ў той вечар. Колькі высмялі смеху.

А які поўнік свяціў нам у той вечар, калі я пайшла праводзіць цябе да гасцініцы! Свяціў ён і назаўтра, толькі назаўтра ён нам ужо зусім быў непатрэбны... Назаўтра мы сядзелі з табой на чужым ганку на соннай Задручкай вулачцы і сведкі нам былі зусім лішнія. І толькі выпадковая хмарка дапамагла табе, дапамагла нам. Яна заслانیла поўнік, і ты сказаў мне... Упершыню за два гады сказаў,

курсак. А я засталася — таксама давучвацца — у сваім горадзе, мілым зялёным гарадку, па калена ў белым цёплым пяску.

Я засталася, але са мной як быццам нешта здарылася. Знікла некуды зусім нядаўняга яшчэ рагатуха, якой варта было паказаць палец, каб рассямшыць да слёз. У мяне з'явілася дзіўнае, зусім незнаёмае пачуццё адказнасці — перад сабой і перад табою. Ты сказаў мне, што хочаш, каб мы былі заўсёды разам. І я сказала табе, што таксама хачу, каб мы заўсёды былі разам... Восць чаму адразу, як ты паехаў, я раптам нежк пасталела, нібыта падрасла.

А потым ад цябе прыйшло пісьмо. Больш за мяне чакалі гэтага пісьма дзяўчаты нашага пакоя. Напіша — значыць не дарэмна прыежджаў. А не будзе пісьма, дык... (Дурныя, што яны разумелі. Нам з табой было так добра!)

І пісьмо прыйшло, аж на дванаццаці старонках!.. Памятаю, дзяўчаты ў той жа дзень на ўсіх маіх сшытках-канспектах закрэслілі маё прозвішча і надпісалі тваё.

І мне гэта было так прыемна! У мяне было такое адчуванне, нібыта маё ўласнае прозвішча мне ўжо больш было непатрэбна, нібыта яно ўжо адслужыла мне сваю службу, і таму я магла лёгка ад яго адмовіцца.

Пасля таго пісьма мае таварышкі штодня будавалі і перабудоўвалі (як толькі ім жадалася!) наша з табой сумеснае жыццё. Я рабіла выгляд, што адбіваюся ад дзяўчат, старалася нават злавацца на іх, ды гэта мне зусім не ўдалася: не ўмела ні прыкідвацца, ні

жых людзях? Ешчэ гэты крупнік — і то не заўсёды даводзілася). І дарасла толькі да пляча табе (быццам я была вінавата, быццам я сама не хачела расці...).

Але я чамусьці нічога гэтага не баялася: ведала, верыла. І толькі пісем тваіх прагну-

НАШИ ИЗДАНИЯ

О чем только ни спрашивают наши земляки и иностранные туристы, приехав в страну Советов. И это естественно. Мир социализма для них нов и не совсем понятен.

И они спрашивают: Как? Что? Почему?

Как народы крайне отсталых, запятых России, Украины, Белоруссии, полуфеодалных

Туркмении, Узбекистана и другие народы, входившие в империю Романовых, сумели меньше чем за полсотни лет пройти путь, равный столетиям?

Что явилось причиной того, что все многочисленные народы и народности СССР живут сейчас в мире и согласии?

Почему они, все как один, встав на защиту своей Родины, сломали хребет коварному и опасному врагу человечества — гитлеровскому фашизму?

Почему социалистическая система одерживает в соревновании с капитализмом все новые и новые победы?

Много задают советским людям подобных вопросов наши зарубежные гости, а порой и недоброжелатели, мнение которых бывает предопределено не объективной информацией о жизни в стране Советов.

Чтобы помочь нашим землякам за рубежом, их детям, всем, кто хочет лучше понять советскую действительность, редакция газеты «Голос Радзімы» и решила издать эту книжку.

РЕДАКЦИОННАЯ КАЛЕГИЯ

НАШ АДРАС:

МИНСК, ЛЕНИНСКІ ПРАСПЕКТ, 77, ДОМ ДРУЖУ, РЕДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ». ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31 6-97-92, 3-25-52.